

Pericopa Korah - Femeile care se văd și cele care nu se văd [anul 5780]

După cum am mai văzut de nenumărate ori în Tora și în celelalte scripturi evreiești, femeile joacă un rol important în toate evenimentele majore prin care trece poporul evreu. Nu întotdeauna ele apar pe față, însă poziția lor este de obicei fermă și independentă, chiar opusă celor ale bărbaților. Să ne amintim de atitudinea femeilor la păcatul vițelului de aur. Femeile, spre deosebire de bărbați, au refuzat să dea bijuteriile pentru construirea vițelului.

În pericopa noastră femeile iau atitudine. Despre unele ne este scris clar, iar despre altele ne dezvăluie midrașul. Primele care apar sunt soțiile lui Datan și Aviram, cei doi care s-au alăturat lui Korah (Core). Când Moise vine la cei doi ca să-i împace după ce s-au răzvrătit, este scris: „Și Datan și Aviram au ieșit afară și au stat la intrarea corturilor lor și soțiile lor și fiii lor și pruncii lor” (Numeri 16:27). În timp ce Datan și Aviram și-au luat nasul la purtare față de Moșe, iar soțiile lor stăteau lângă ei. De aici putem deduce că ele erau de acord cu spusele și faptele bărbaților. Ele au stat cot la cot cu bărbații lor și la bine și la rău, așa că soarta care le așteaptă este aceeași ca cea a bărbaților. Aceasta este pricina pentru care destinul lor de a fi înghițiți de pământ, atât ele cât și copiii lor, era justificat. Nu este loc la o întrebare, dacă pedeapsa divină a fost dreaptă sau nu. Ei au meritat din plin soarta cruntă.

Acum să vedem ce s-a întâmplat cu celelalte femei ale personajelor principale? Este vorba despre mai multe femei care nu se văd, dar midrașul ni le dezvăluie: soția lui Korah (Core), soțiile celor care ard tămâia și soția lui On Ben Pelet.

Despre soția lui Korah, înțelepții. HaZaL spun: „Soția lui Korah i-a spus: Uită-te ce face Moise! El este rege! Pe fratele lui l-a făcut Cohen Gadol (marele preot). Pe fiii fratelui său i-a făcut vice-cohanim. El (Moise) a spus: dacă vine un dar dați-l cohenului. Dacă vine o zeciuială a spus: dați o zecime cohanimilor” (Talmud, tractatul Sanhedrin 110:a). În continuare ea nu se lasă și îl atacă pe Moise pentru regulile impuse de el la apariția și îmbrăcarea leviților. Korah pare a încerca să vină în apărarea lui Moise. Ea spune: Uite că va tuns (leviților) părul de parcă ar avea ceva cu părul vostru. El îi replică: Dar și el s-a tuns cum ne-a impus. Ea continuă să critice cerința de a pune culoarea albastră pe hainele leviților. Cu toate că așa cum soțiile lui Datan și Aviram au stat lângă bărbații lor și soția lui Korah a stat lângă el, ea este văzută de înțelepți mult mai grav. Din această cauză nu i s-a convenit să fie lângă bărbatul ei la execuția verdictului. Soarta ei este amintită doar printr-un indiciu. Când pământul s-a despicat și i-a înghițit pe Datan și Aviram împreună cu toată familia lor, el a înghițit și tot ce i-a aparținut lui Korah: „Și pământul și-a deschis gura și i-a înghițit, pe ei și casele lor și pe fiecare om care era a lui Korah și toate bunurile lor. Și au coborât de vii, ei și toate ale lor, în șeol שְׁאוֹל (locul morților), și i-a acoperit pământul și au pierit din mijlocul adunării” (Numeri 16:32-33). Se poate înțelege că pentru faptul că soția lui Korah nu este amintită în mod răspicat ea nu este apreciată nici măcar că a stat lângă bărbatul ei la revoltă și l-a susținut. Din această cauză numele ei nu este amintit, ci ea este inclusă în expresia „fiecare om”. Interesant că nici fiii lui Korah nu sunt amintiți aici, însă despre soarta lor aflăm mai târziu, în pericopa Pinhas: „Dar fiii lui Korah n-au murit” (Numeri

26:11). De ei ne amintesc și minunații psalmi compuși de ei care încep cu sintagma „Către mai marele muzicii, o cântare a fiilor lui Korah” (Psalmi 42; 44-49; 84-85; 87-88). Încă un lucru care merită să fie menționat este utilizarea cuvântului „om”. În ebraică acest cuvânt este *adam*, אדם cuvânt care înseamnă și om și este și numele primului om, adică Adam. Această coincidență poate să aluzioneze că așa cum Hava/Eva l-a ispitit pe Adam să păcătuiască, așa și soția lui Korah l-a ispitit pe el. Care a fost pedeapsa lui Hava știm cu toții. Și pedeapsa soției lui Korah a fost groaznică. În midraș scrie că atunci când ea a căzut în iad, ea a stins focul de acolo. Iar fiii ei l-au aprins din nou prin frumoșii psalmi pe care îi cântau.

Cei două sute cincizeci de oameni care aprinseseră tămâie și au murit și ei au lăsat după ei multe văduve (Numeri 16:35). Care a fost păcatul lor? Dacă soarta lor a fost să rămână văduve înseamnă că și ele au luat parte la păcatul soților lor. Chiar dacă nu și-au încurajat soții, sigur nu s-au opus faptelor lor. Probabil le-a convenit posibilitatea de a-și îmbunătăți statutul în urma soților lor. Se poate că păcatul acestor bărbați a fost diferit de cel al lui Korah, Datan și Aviram. Tot ce își doreau ei era să fie mai aproape de Dumnezeu. Din această cauză scriptura le-a păstrat demnitatea și nu i-a amintit pe nume. Așa s-a păstrat și onoarea văduvelor.

Diferită de toate cele amintite este soarta lui On Ben Pelet. Înțelepții au spus despre soția sa: „Rav a spus: Cine l-a salvat pe On Ben Pelet a fost soția lui. Ea i-a spus: Ce-ți pasă ție? Dacă Moise este Rabinul, tu ești elevul. Dacă Korah este Rabinul, tu tot elev ești. El i-a răspuns: doar am fost de acord cu Korah și m-am jurat în fața lui. Ea i-a spus: Este știut că toți din adunare sunt sfinți și modești. Tu stai frumos aici și eu te voi salva! Ea l-a îmbătat, l-a culcat în casă și și-a răvășit părul și s-a așezat lângă poarta casei. Toți care au venit să-l cheme, o vedeau așa și se îndepărtau. Până când i-a înghițit pământul” (Talmud, tractatul Sanhedrin 109:b și alte midrașim).

On Ben Pelet este amintit oribil fiind asociat cu Datan și Aviram și cu membri tribului lor. Faptul că On nu este amintit printre cei pe care pământul i-a înghițit înseamnă că ceva s-a schimbat în faptele lui, spre deosebire de cei care au aprins tămâia. Iar soția lui cu atât mai mult: ea nici nu a fost înghițită și nici nu a rămas văduvă. Ea nu a fost parteneră cu clica de la început și mai mult, și-a salvat soțul de la o soartă teribilă de moarte. Dacă ea nu acționa drastic, bărbatul ei nu era salvat. În timp ce la soția lui Korah au fost de ajuns doar vorbe ca să-l convingă să păcătuiască, soția lui On a fost nevoită să ia acțiuni mai extreme ca să-l facă să renunțe. Dacă el primea ideile ei din toată inima, nu ajungea pe aceeași listă cu clica de păcătoși. Midrașul merge mai departe și spune că nu numai intrarea în casă a fost blocată de ea, ci și gaura care s-a deschis pe pământ: „Când pământul și-a deschis gura, el încerca să-l înghită pe On care era pe pat. Soția lui stătea și ținea patul și spunea: Ribon Haolamim ריבון העולמים (stăpânul lumilor), doar s-a jurat deja On că nu va mai fi în dispută pe vecii vecilor. Numele tău există pe veșnicie. Dacă el nu-ș va respecta jurământul, tu poți să scapi de el oricând”. Așa l-a salvat chiar dacă numele i-a rămas blamat.

În concluzie se poate spune că avem iarăși o dovadă desăvârșită că poziția femeilor în TaNaCH este crucială, la bine și la rău, iar bărbații pot fi manipulați sau conduși de femei care rămân anonime. Unele o fac prin vorbe, altele prin sprijin pasiv stând lângă ei, altele prin liniște nefiind contra, iar unele în mod activ, luptând pentru binele bărbatului. Toți cei care susțin că femeile sunt aproape absente din această carte, s-o citească din nou cu mai multă atenție și profunzime. Vor descoperi că se înșală amarnic.